

Zasady stosowania oznaczeń i nazw jednostek miar

Uwaga ogólna:

Międzynarodowy Układ Jednostek Miar (SI) został wprowadzony jako realizacja jednego z zasadniczych celów, jaki postawili sobie sygnatariusze Konwencji Metrycznej, którym jest ujednoczenie miar. Wszelkie zasady SI oraz zmiany w nim są wynikiem uchwał naczelnego gremium Konwencji Metrycznej, tj. Generalnej Konferencji Miar (CGPM), bądź decyzji upoważnionego do tego organu Konwencji Metrycznej, jakim jest Międzynarodowy Komitet Miar (CIPM).

Polska oraz kraje Unii Europejskiej są sygnatariuszami Konwencji Metrycznej i reprezentowane są w CGPM. Konwencja metryczna jako umowa międzynarodowa jest obecnie najważniejszym instrumentem regulującym stosunki międzynarodowe i głównym źródłem prawa międzynarodowego w zakresie miar. Zgodnie z powszechnie przyjętą w doktrynie definicją, umowa międzynarodowa to zgodne oświadczenie woli dwu lub więcej podmiotów prawa międzynarodowego, które rodzi prawa i obowiązki skuteczne w prawie międzynarodowym.

W sprawie obowiązujących zasad SI oświadczenie CGPM brzmi następująco: Broszura pod tytułem *Międzynarodowy Układ Jednostek Miar (SI)* [The International System of Units (SI)] jest zasadniczym dokumentem dla wszystkich, którzy chcą poprawnie używać SI. Obejmuje ona urzędowe definicje podstawowych jednostek SI i wszystkie decyzje CIPM i CGPM związane ze stosowaniem SI.

SI jest systemem, upowszechnianym i wdrażanym przez kraje członkowskie Konwencji Metrycznej we wszystkich dziedzinach życia.

W systemie tym wszystkie elementy, łącznie z zapisem wielkości, są zdefiniowane. W szczególności wspomniana wyżej Broszura, jeden z najważniejszych dokumentów Konwencji Metrycznej stwierdza (pkt 5.3.3, str. 133), że: wartość liczbowa zawsze poprzedza jednostkę miary a spacja jest zawsze stosowana do rozdzielenia jednostki miary od liczby. Dodatkowo zgodnie z punktem 5.3.7, str. 134 ww. Broszury, zasada ta ma również zastosowanie do jednostki procent.

Wynika z tego, że wyrażenie „liczba, spacja, oznaczenie jednostki miary” jest w rozumieniu SI jednym wyrażeniem i podlega powszechnie obowiązującym regułom gramatycznym.

Przykład: 100 g 2 L 500 ml 5 % **Ale nie:** 100g 2L 500ml 5%

Wspomniana wyżej Broszura publikowana jest decyzją Przewodniczącego CIPM, w uzgodnieniu z Dyrektorem Międzynarodowego Biura Miar (BIPM) i Przewodniczącym Komitetu Doradczego ds. Jednostek Miar (CCU). W maju 2006 roku opublikowane zostało wydanie nr 8 ww. Broszury (zaktualizowane w 2014 roku). Broszura jest dostępna na stronie internetowej (BIPM) www.bipm.org.

Co do zasady polskie przepisy prawne są spójne z Międzynarodowym Układem Jednostek Miar (SI).

Poniższy wybór zasad wynika z doświadczeń kontrolnych organów administracji miar i został dokonany z punktu widzenia potrzeb producentów towarów paczkowanych

1. Nazwy i oznaczenia jednostek miar stosowane w oznakowaniu towarów paczkowanych są następujące:

Nazwa jednostki miary	Oznaczenie jednostki miary
Masa: miligram	mg
gram	g
kilogram	kg
Objętość: litr	l lub L
centylitr	cl lub cL
mililitr	ml lub mL

Podstawa prawna: przepisy załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 20 lipca 2009 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących oznakowań towarów paczkowanych (Dz. U. Nr 122, poz. 1010)

2. Tworzenie dziesiętnych podwielokrotności i wielokrotności zarówno przy użyciu nazw, jak i oznaczeń, odbywa się w następujący sposób: przed nazwą (oznaczeniem) jednostki miary umieszcza się, bez przerwy oddzielającej lub jakiegokolwiek innego znaku, nazwę (oznaczenie) przedrostka.

Przykład: miligram   **Ale nie:** mili-gram

Podstawa prawna: § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.)

3. Dziesiętne podwielokrotności i wielokrotności jednostki miary masy „kilogram” wyraża się przez dołączenie nazwy przedrostka do nazwy „gram” lub oznaczenia przedrostka do oznaczenia „g”.

Przykład: mg   kg   **Ale nie:** mG   MG   kG   KG
                  5 mg   5 kg   5 Mg   5 Kg

Podstawa prawna: § 7 ust. 3 pkt 3 lit. a i b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.)

4. Do oznaczeń jednostek miar nie można dołączać żadnych dodatkowych wyrazów, wskaźników bądź liter.

Przykład: 100 g e   **Ale nie:** 100 ge

Podstawa prawna: § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.)

Uwaga. W przypadku towarów paczkowanych znak „e” (w każdym miejscu gdzie występuje) ma postać stylizowanej litery e o ściśle określonym wzorze. Wzór znaku „e” określa załącznik nr 3 do ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1161).

5. Oznaczenie jednostki miary pisze się bez kropki na końcu.

Przykład: 200 ml   **Ale nie:** 200 ml.

Podstawa prawna: § 12 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.)

6. Oznaczenie jednostki miary (oraz wartość liczbowa) w druku zapisuje się czcionką prostą.

Przykład: 300 g   **Ale nie:** 300 g   300 g   300 g

Podstawa prawna: § 12 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.)

7. W oznaczeniu jednostki miary nie uwzględnia się liczby mnogiej.

Przykład: 4 L   40 g   **Ale nie:** 4 L-y   40 g-ów

Podstawa prawna: § 12 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.)

8. Nazwę jednostki miary pisze się małą literą.

Przykład: 5 litrów   **Ale nie:** 5 Litrów

Podstawa prawna: § 17 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.)

9. Nazwę jednostki miary (oraz wartość liczbową) w druku zapisuje się czcionką prostą.

Przykład: 6 litrów **Ale nie:** 6 *litrów* 6 *litrów*

Podstawa prawna: § 17 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.)

10. Nazwy jednostek miar odmienia się według zasad deklinacji polskiej.

Przykład: 7 litrów **Ale nie:** 7 litr

Podstawa prawna: § 17 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.)

11. Znak „e” (patrz uwaga do punktu 4), umieszcza się na opakowaniu obok oznaczenia nominalnej masy lub objętości.

Przykład: 100 g e e 200 ml **Ale nie:** 100 ge e200 ml

Podstawa prawna: art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1161.)

12. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.) brak jest przepisu dotyczącego wyrażania wielkości bezwymiarowych w procentach i oznaczeniu „%”.

Uwaga. Przy określaniu mocy alkoholu (wyrażonej w procentach, jako liczbę części alkoholu w stu częściach mieszaniny) należy stosować następujące symbole:

- 1) % vol - dla ułamka objętościowego;
- 2) % mas - dla ułamka masowego.

Podstawa prawna: § 3 ust. 2 rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 25 maja 2006 r. w sprawie liczbowych danych odniesienia dla mieszanin alkoholu etylowego i wody (Dz. U. Nr 106, poz. 716)

13. W przypadku gdy opakowany artykuł składa się z dwóch lub więcej opakowań jednostkowych, które nie są uznawane za jednostki sprzedaży, ilość netto jest podawana przez oznaczenie całkowitej ilości netto oraz całkowitej liczby opakowań jednostkowych.

Przykład: 100 g (100 szt.) **Ale nie:** 100 szt. po 1 g
100 g (100 szt. po 1 g) 100 szt. po c1 g

Podstawa prawna: pkt 4 załącznika nr IX rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011, str. 18, z późn. zm.).

14. Dopuszczalne jest stosowanie dodatkowych oznaczeń wyrażonych w jednostkach miar innych niż legalne jednostki miar. Oznaczenie wyrażone w legalnej jednostce miary ma charakter nadrzędny, w szczególności musi być wyrażane znakami nie mniejszymi niż znaki wyrażające inną jednostkę miary.

Przykład: 5 g (5 г) **Ale nie:** 5 g (5 Г)
200 ml / 200 мл 200 ml / 200 мл
50 g / 1,76 oz 50 g / 1,76 oz

Podstawa prawna: art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1069, z późn. zm.).

Powyższe zasady dotyczą oznaczenia ilości nominalnej na opakowaniu towarów paczkowanych, ale także każdego miejsca opakowania, gdzie stosowane są jednostki miar np. w składzie lub wartości odżywczej.